

2021

Socialinių mokslų krypčių grupių trumpa apžvalga

1.1. Įvadas

Ši apžvalga skirta socialinių mokslų studijų kryptių grupei. Trumpųjų apžvalgų tikslas yra valstybinėms institucijoms suteikti informacijos apie įvairias studijų kryptių grupes, priimant su švietimo planavimu susijusius sprendimus. Apžvalgose pateikiama į atitinkamai studijų kryptių grupei priklausančias studijų programas stojančiųjų, studijuojančiųjų ir studijas baigusiujų situacija.

Pradžioje pateikiama informacija apie į socialinius mokslus studijų kryptių grupę priimtų studentų skaičiaus pokytį. Vėliau apžvelgiama studijų programų pasiūla ir pasirengimas šios srities studijoms, pristatoma informacija apie absolventų padėtį darbo rinkoje ir absolventų profesijas. Apžvalgos pabaigoje pateikiamas palyginimas su kitomis studijų kryptių grupėmis.

1.2. Studentų skaičiaus pokytis

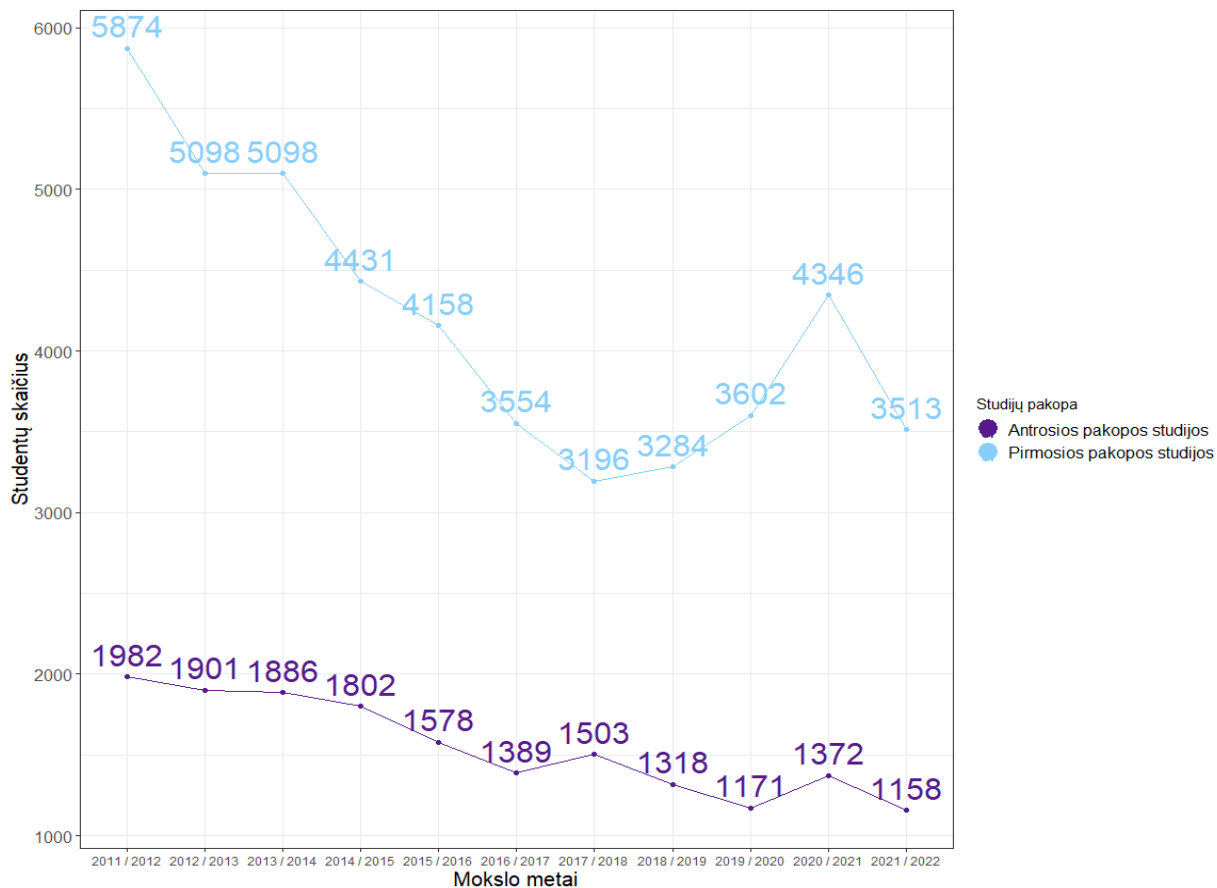
Į socialinių mokslų I ir II pakopos studijas įstojusiųjų skaičius **nuo 2011-2012 m. m. iki 2021-2022 m. m.** sumažėjo 41% (3185 asmenų). Bendras I ir II pakopos studijas, visas studijų kryptių grupes, įstojusiųjų skaičius Lietuvoje tuo pačių laikotarpiu sumažėjo 44% (24596).

Įstojusiųjų pokytis tarp skirtingo tipo institucijų ir studijų pakopų buvo netolygus. Į pirmosios pakopos socialinių mokslų studijas universitetuose 2011-2012 ir 2021-2022 m. m. įstojo atitinkamai 4812 ir 2601 (-46%) asmenys. Į kolegijas - atitinkamai 1062 ir 912 (-14%) asmenys. Bendras įstojusiųjų į pirmosios pakopos socialinių mokslų studijas skaičius (kolegijose ir universitetuose) sumažėjo 40 proc. (2361 asmenų), o įstojusių į antrosios pakopos sumažėjo 42 proc. (824 asmenų, 1 pav.).

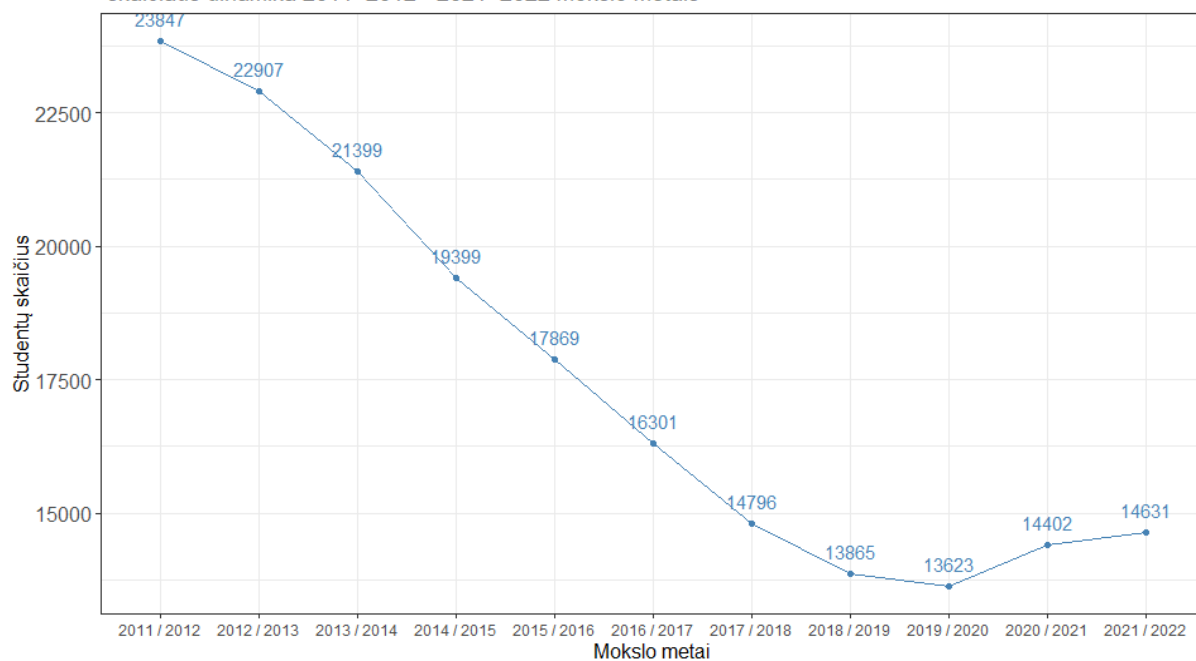
II ir I pakopos socialinių mokslų studijas įstojusiųjų asmenų skaičiaus santykis analizuojamu periodu mažėjo (2011-2012 m. m. santykis buvo 34%, 2021-2022 m. m. buvo 33%). Pirmosios ir antrosios pakopos studentų santykis rodo, ar santykinai didėja magistrantų lyginant su pirmosios pakopos studentais.

Nuo 2020-2021 m. m. iki 2021-2022 m. m. į socialinių mokslų I ir II pakopos studijas įstojusiųjų skaičius sumažėjo 18% (1047 asmenų). Bendras I ir II pakopos studijas, visas studijų kryptių grupes, įstojusiųjų skaičius Lietuvoje tuo pačių laikotarpiu sumažėjo 11% (3788). Į pirmosios pakopos socialinių mokslų studijas universitetuose 2020-2021 ir 2021-2022 m. m. įstojo atitinkamai 3270 ir 2601 (-20%) asmenys. Į kolegijas - atitinkamai 1076 ir 912 (-15%) asmenys. Bendras įstojusiųjų į pirmosios pakopos socialinių mokslų studijas skaičius (kolegijose ir universitetuose) sumažėjo 19 proc. (833 asmenų), o įstojusių į antrosios pakopos sumažėjo 16 proc. (214 asmenų, 1 pav.).

1 pav. Socialinių mokslų studijų kryptių grupėje priimtų studentų skaičiaus dinamika 2011–2012 - 2021–2022 mokslo metais

2 pav. Socialinių mokslų studijų kryptių grupėje studijuojančių studentų skaičiaus dinamika 2011–2012 - 2021–2022 mokslo metais

1.3. Programų pasiūla

Socialinių mokslų studijų kryptių grupėje studijų programų (universitetuose ir kolegijose) skaičius **nuo 2011-2012 mokslo metų** didėjo. 2011-2012 mokslo metais buvo 144, o 2021-2022 - 160 programų. Tarp universitetų

daugiausia socialinių mokslų studijų programų vykdo Vilniaus universitetas - 43 studijų programos, t. y. 31%, (bendrai socialinių mokslų studijų programų universitetuose yra 140). Daugiausiai šios studijų krypties grupės koleginių programų vykdo Šiaulių valstybinė kolegija, Vilniaus kolegija — 3, 3 (iš viso šios krypties koleginių studijų programų yra 20).

Nuo 2020-2021 m.m. programų skaičius mažėjo. 2020-2021 buvo siūlomos 171 programų, 7 proc. daugiau, nei 2021-2022 m.m.

1.4. Studijų baigimas

Tarp įstojusių 2012-2016 m. universitetines I pakopos socialinių mokslų studijas vidutiniškai pabaigė 57%, o kolegines – 60% (1-2 lentelės). Tarp įstojusių į visas I pakopos studijų programas tuo pačiu laikotarpiu studijas baigė 53% universitetų studentų ir 57% kolegijų studentų.

Palyginimui su kitomis valstybėmis, Lietuvoje tarp aukštojo išsilavinimo anksčiau neįgijusių bakalauro studentų, įstojusių į visas studijų programas, iki trisdešimto gimtadienio studijas baigia 51 proc., o vidutiniškai EBPO– 42 proc.¹

1 lentelė. Universitetines socialinių mokslų studijas baigusiu asmenų dalis nuo 2012/13-2016/17 mokslo metais įstojusiu studentų**

Įstojimo metai	Priimtų asmenų skaičius	Baigimo metai	Baigusiu asmenų skaičius	Baigusiujų dalis*, proc.
2012	4113	2016	2390	58
2013	4168	2017	2255	54
2014	3670	2018	2027	55
2015	3327	2019	1914	58
2016	2818	2020	1639	58

* Baigusiu asmenų skaičius skaičiuojamas iš visų tais metais sėkmingai baigusiujų studijas asmenų.

** Daroma prielaida, jog asmuo universitetines studijas baigia per 4 metus.

2 lentelė. Kolegines socialinių mokslų studijas baigusiu asmenų dalis nuo 2012/13-2017/18 mokslo metais įstojusiu studentų**

Įstojimo metai	Priimtų asmenų skaičius	Baigimo metai	Baigusiu asmenų skaičius	Baigusiujų dalis*, proc.
2012	985	2015	643	65
2013	930	2016	611	66
2014	761	2017	412	54
2015	831	2018	462	56
2016	736	2019	432	59
2017	764	2020	450	59

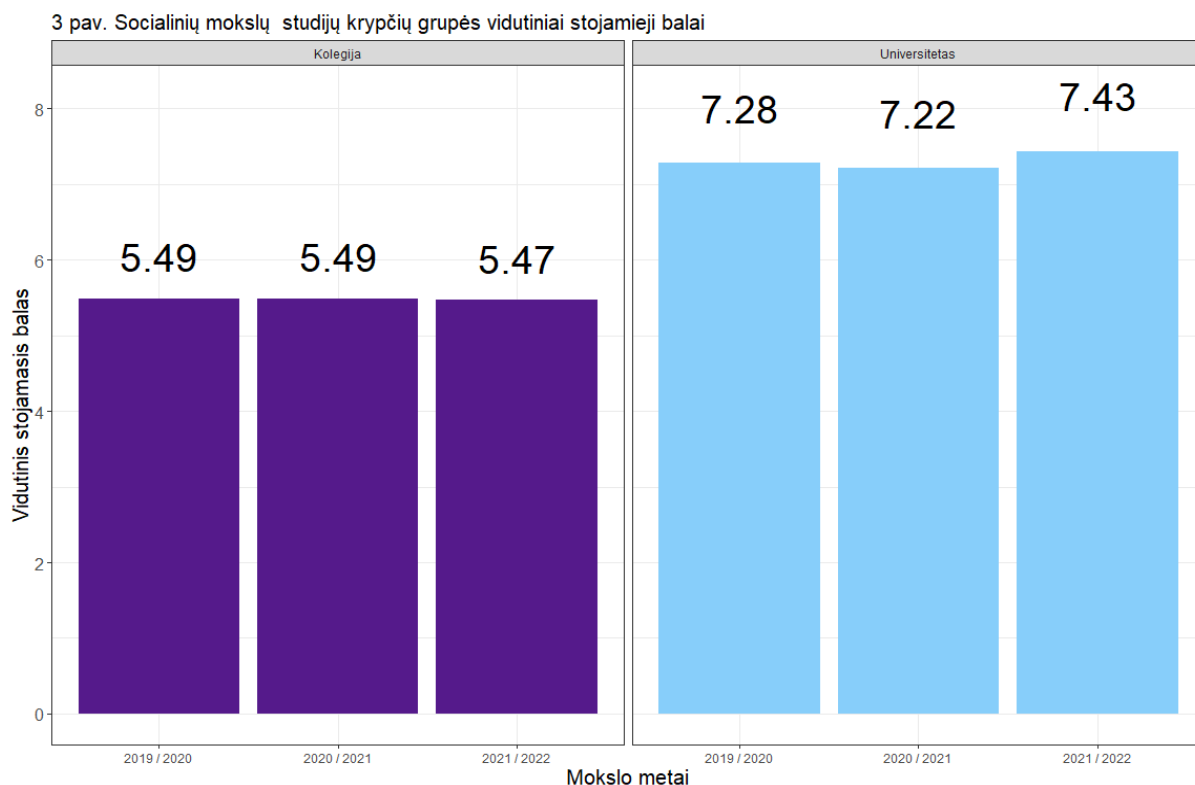
* Baigusiu asmenų skaičius skaičiuojamas iš visų tais metais sėkmingai baigusiujų studijas asmenų.

** Daroma prielaida, jog asmuo kolegines studijas baigia per 3 metus.

1 OECD, Education at a Glance 2021, OECD Indicators, OECD Publishing, Paris <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/b35a14e5-en/index.html?itemid=/content/publication/b35a14e5-en>

1.5. Pasirengimas studijoms

Stojimo į aukštąsias mokyklas dinamika gali indikuoti keletą dalykų: kiek šios studijos yra populiarios tarp abiturientų vertinant ateities perspektyvas, besikeičiantį valstybės finansavimą, stojančiųjų abiturientų gebėjimus bei motyvaciją. Vidutinis stojimo balas į socialinių mokslų universitetines I pakopos studijas pirmu pakeidavimu 2019-2020 mokslo metais buvo 7,28, o 2021-2022 buvo 7,43 (padidėjo 0,15 balo) (3 pav.). Stojančiųjų į kolegines socialinių mokslų studijų kryptių grupės studijas balas pakito nuo 5,49 (2019-2020) iki 5,47 (sumažėjo -0,02 balo).

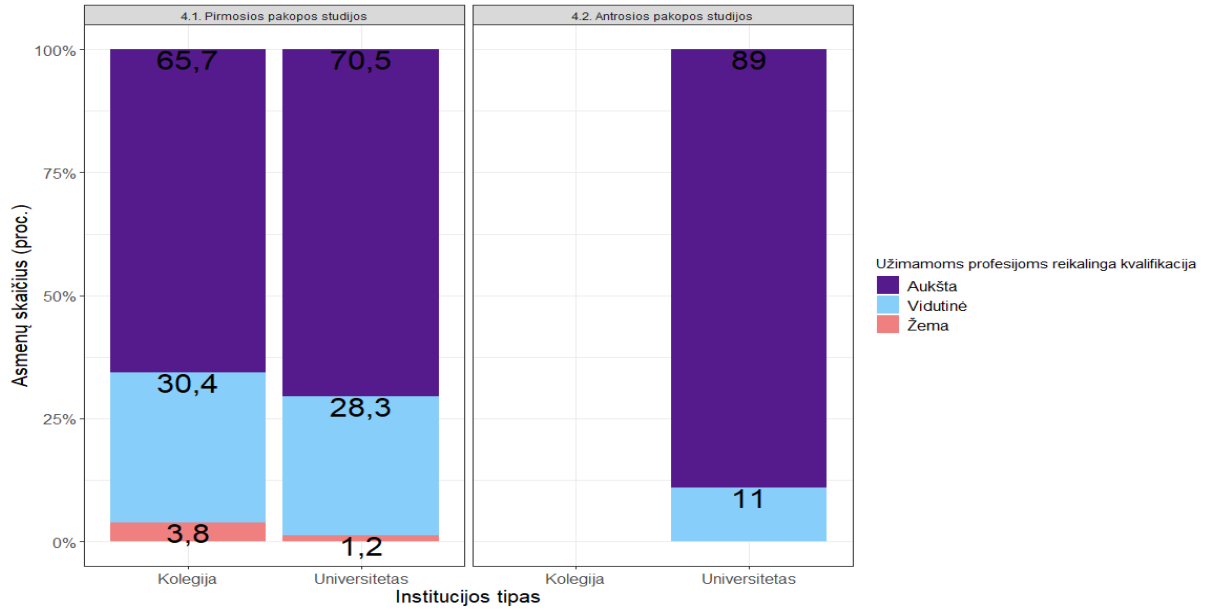

1.6. Absolventų padėtis darbo rinkoje

Socialinių mokslų studijų kryptių grupėje 2019 metais baigė ir per 12 mėn. nuo baigimo įsidarbino 1333 (68%) universitetų, 312 (70%) kolegijų absolventų. Iš visų baigusiu antrosios pakopos studijas įsidarbino — 753 (75%) absolventai. Vidutinės universitetinių pirmosios pakopos studijų absolventų pajamos 12 mėn. po studijų baigimo — 1311 Eur, antrosios pakopos absolventų — 1670 Eur, koleginių studijų absolventų — 1099 Eur.

Siekiant įvertinti absolventų įsidarbinimą svarbu atsižvelgti į tai, kokios kvalifikacijos (aukštos, vidutinės ar žemos) profesijas analizuojamos studijų kryptių grupės absolventai įsidarbina (profesijų kvalifikacijos apibrėžimai pateikiami priede). 2019 metų socialinių mokslų universitetų absolventai dažniau dirbo aukštos kvalifikacijos darbus nei kolegijų absolventai (4 pav.).

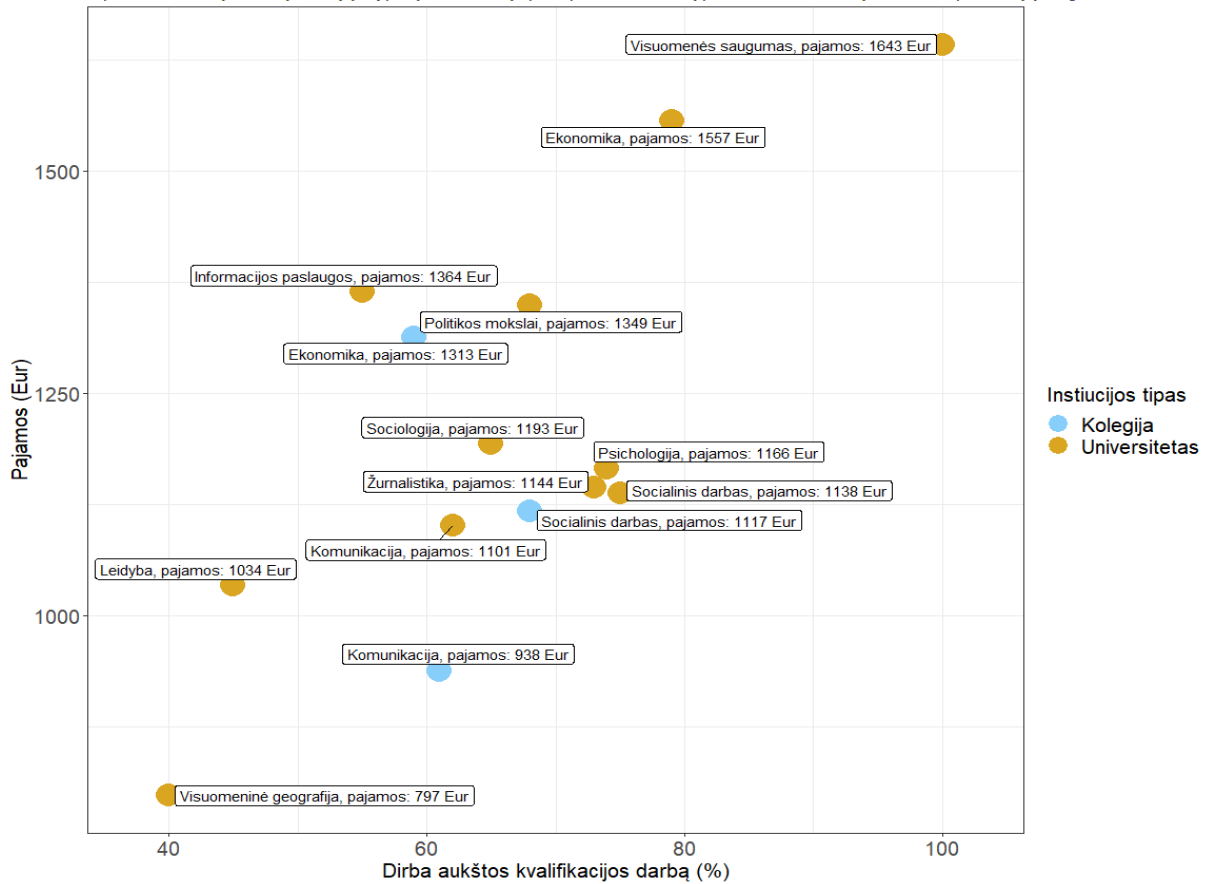
4 pav. 2019 m. Socialinių mokslų studijų kryptių grupės absolventų, dirbančių samdomą darbą kvalifikacijos pasiskirstymas pagal studijų tipą (%)

1.6.1. Studijų kryptių absolventų įsidarbinimo statistika

Žemiau esančiame grafike (5 pav.) yra pateikti socialinių mokslų studijų kryptių I pakopos kolegijų ir universitetų absolventų pagrindiniai įsidarbinimo rodikliai².

5 pav. Socialinių mokslų studijų kryptių 2019 metų I pakopos absolventų padėtis darbo rinkoje 12 mėn. po studijų baigimo

² Dirbančių absolventų imčių dydžiai > 3.

1.6.2. Dažniausios absolventų profesijos

Reklamos ir rinkodaros specialistai yra dažniausia profesija, kurioje dirba nagrinėjamos studijų kryptių grupės I pakopos universitetų absolventai. Jų vidutinės pajamos šioje profesijoje — 1302 Eur). Kitų profesijų dirbančių absolventų vidutinės pajamos pateikiamos 3 lentelėje.

Socialiniai darbuotojai ir konsultantai yra dažniausia profesija, kurioje dirba nagrinėjamos studijų kryptių grupės kolegijų absolventai. Jų vidutinės pajamos toje profesijoje — 1284 Eur (4 lentelė).

3 lentelė. Socialinių mokslų 2019 metų universitetų absolventų 5 dažniausiai užimamos profesijos pagal Lietuvos profesijų klasifikatoriaus pagrindinius pogrūpius 12 mėn. po studijų baigimo

Pagrindinis profesijos pogrūpis	Asmenų skaičius	Vidutinės pajamos, Eur
Reklamos ir rinkodaros specialistai	129	1302
Bankų kasininkai ir giminiškų profesijų tarnautojai	79	1291
Buhalteriai	73	1707
Vadybos ir organizavimo analitikai	66	1379
Socialiniai darbuotojai ir konsultantai	61	1195

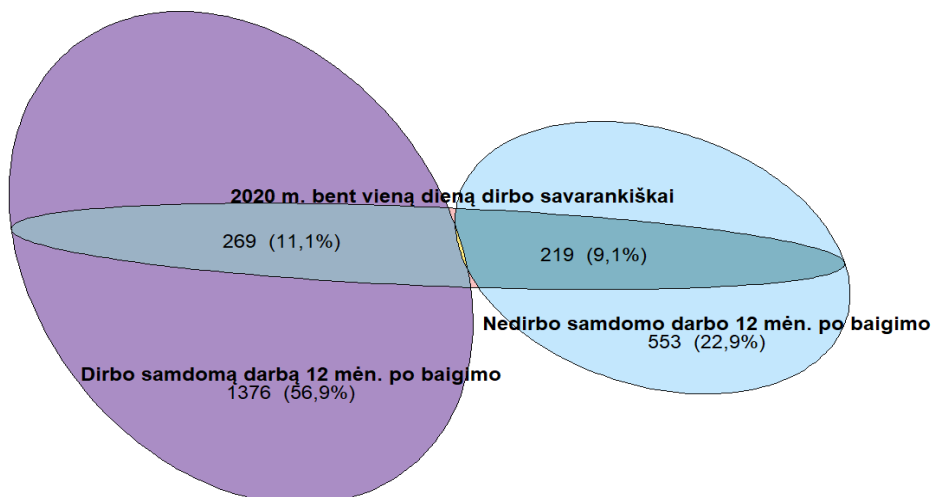
4 lentelė. Socialinių mokslų 2019 metų kolegijų absolventų 5 dažniausiai užimamos profesijos pagal Lietuvos profesijų klasifikatoriaus pagrindinius pogrūpius 12 mėn. po studijų baigimo

Pagrindinis profesijos pogrūpis	Asmenų skaičius	Vidutinės pajamos, Eur
Socialiniai darbuotojai ir konsultantai	67	1284
Jaunesnieji socialiniai darbuotojai	29	1221
Parduotuvių pardavėjai	17	799
Reklamos ir rinkodaros specialistai	14	850
Bankų kasininkai ir giminiškų profesijų tarnautojai	8	1178

1.6.3. Savarankiškas darbas

2020 metais bent vieną dieną savarankiškai dirbo 438 (22%) socialinių mokslų 2019 m. I pakopos universitetų absolventų ir 50 (11%) socialinių mokslų 2019 m. kolegijų absolventų.

6 pav. Socialinių mokslų I pakopos 2019 m. absolventų skaičiaus pasiskirstymas pagal užimtumo statusą

1.6.4. Dirbančiųjų absolventų dalis ir pajamos pagal studijų krypčių grupes

Šiame poskyryje pateikiami visų studijų krypčių absolventų įsidarbinimo rodikliai (5 lentelė). Lentelėje pateikiama pirmosios pakopos absolventų situacija darbo rinkoje pagal studijų krypčių grupę ir baigtos institucijos tipą. Rangas pateikia krypčių grupės ir institucijos tipo (eilės numerį pagal atitinkamo rodiklio reikšmę, kur 1 vieta nurodo didžiausią reikšmę, o 29 vieta - mažiausią). Rangas parodo, kiek galimai geriau (arba blogiau) atitinkamų studijų krypčių grupių absolventams sekasi nei kitiems, vertinant pagal vidutines uždirbamas pajamas ir užimamą profesijų kvalifikaciją. Savo išsilavinimą atitinkantį darbą dirbančiųjų dalis — iš visų samdomą darbą dirbančiųjų asmenų, kurie dirba aukštos kvalifikacijos darbuose.

Pagal vidutines pajamas universitetų socialinių mokslų krypčių grupės absolventai užima 8 vietą, o kolegijų — 23. Pagal dirbančiųjų savo išsilavinimą atitinkantį darbą universitetų socialinių mokslų krypčių grupės absolventai užima 17 vietą, o kolegijų — 18.

5 lentelė. 2019 metų visų studijų krypčių grupių pirmos pakopos ir vientisųjų studijų absolventų bendra padėtis darbo rinkoje 12 mėn. po studijų baigimo

Studijų krypčių grupė	Institucijos tipas	Vidutinės pajamos, Eur	Vidutinių pajamų rangas	Savo išsilavinimą atitinkantį dirbančiųjų proc.	Savo išsilavinimą atitinkantį darbą dalis, rangas
Fiziniai mokslai	Kolegija	1307	9	73	11
Fiziniai mokslai	Universitetas	1231	12	77	7
Gyvybės mokslai	Universitetas	1089	24	72	13
Humanitariniai mokslai	Kolegija	1158	17	72	15
Humanitariniai mokslai	Universitetas	1193	14	62	21
Informatikos mokslai	Kolegija	1500	4	75	9
Informatikos mokslai	Universitetas	2065	1	93	2
Inžinerijos mokslai	Kolegija	1274	10	45	27
Inžinerijos mokslai	Universitetas	1438	5	75	8
Matematikos mokslai	Universitetas	1693	3	89	3
Menai	Kolegija	942	28	59	24
Menai	Universitetas	934	29	78	6
Socialiniai mokslai	Kolegija	1099	23	66	18
Socialiniai mokslai	Universitetas	1311	8	71	17
Sportas	Universitetas	974	25	61	23
Sveikatos mokslai	Kolegija	1166	15	71	16
Sveikatos mokslai	Universitetas	1901	2	89	4
Technologijų mokslai	Kolegija	1150	18	32	29

Technologijų mokslai	Universitetas	1136	21	64	19
Teisė	Kolegija	1262	11	63	20
Teisė	Universitetas	1373	6	79	5
Ugdymo mokslai	Kolegija	973	26	73	12
Ugdymo mokslai	Universitetas	1129	22	72	14
Verslo ir viešojo vadyba	Kolegija	1145	20	54	25
Verslo ir viešojo vadyba	Universitetas	1372	7	74	10
Veterinarijos mokslai	Kolegija	972	27	62	22
Veterinarijos mokslai	Universitetas	1149	19	96	1
Žemės ūkio mokslai	Kolegija	1200	13	33	28
Žemės ūkio mokslai	Universitetas	1162	16	50	26

1.7. Priedas

Pateiktoje analizėje buvo naudojami šie duomenų šaltiniai:

Švietimo valdymo informacinės sistemos (ŠVIS) duomenys apie samdomų darbuotojų vidutines draudžiamąsias pajamas, profesijas ir įsidarbinimo laikotarpius.

Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos (SODRA) duomenys apie samdomų darbuotojų vidutines draudžiamąsias pajamas, profesijas ir įsidarbinimo laikotarpius bei apie savarankiškai dirbančių statusus ir laikotarpius.

Lietuvos aukštųjų mokyklų bendrojo priėmimo duomenys (LAMABPO) - duomenys apie į aukštąsias mokyklas stojančiuosius asmenis.

Kvalifikacijų lygmenys:

Aukštos kvalifikacijos profesijos darbuotojas — samdomas darbuotojas, kurio užimama profesija tiriamuoju laikotarpiu yra priskiriama 0-3 pagrindinių grupių pagal Lietuvos profesijų klasifikatoriaus (toliau – LPK) apimamoms profesijoms, išskirtoms pagal LPK kvalifikacijų lygmenis.

Vidutinės kvalifikacijos profesijų darbuotojas — samdomas darbuotojas, kurio užimama profesija tiriamuoju laikotarpiu yra priskiriama 4-8 pagrindinėms Lietuvos profesijų klasifikatoriaus grupėms priskiriamose profesijose. Išskirti pagal LPK kvalifikacijos lygmenis, kuriose dažniausia pageidaujamas išsilavinimas yra pradinis arba vidurinis išsilavinimas.

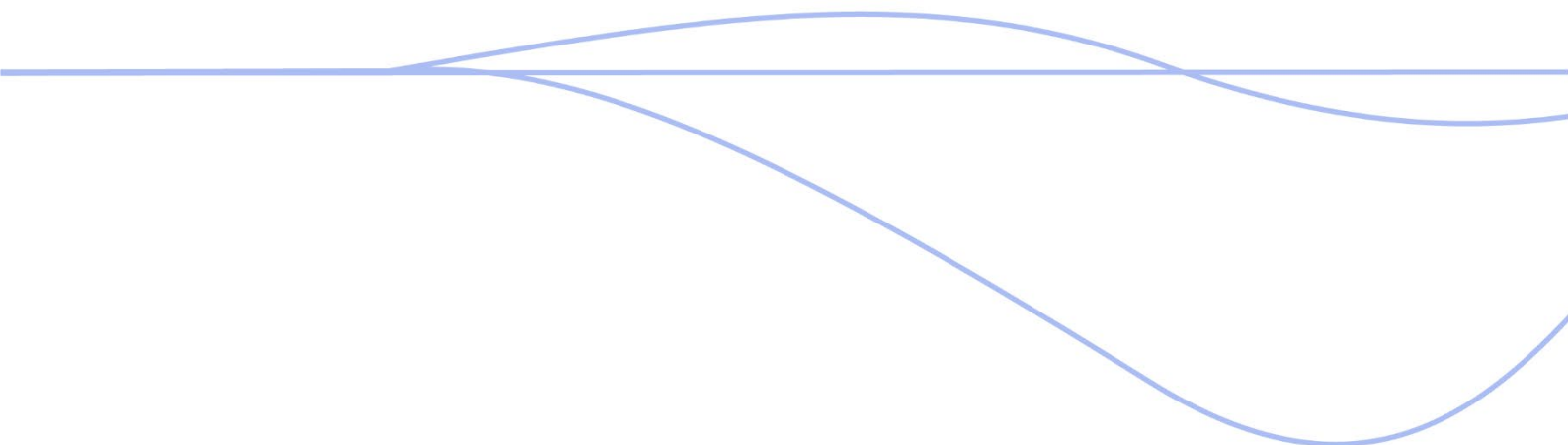
Žemos kvalifikacijos profesijos darbuotojas — samdomas darbuotojas, kurio užimama profesija tiriamuoju laikotarpiu yra priskiriama 9 pagrindinei grupei pagal LPK apimamos profesijos pagal LPK kvalifikacijų lygmenis.

Įgytą kvalifikaciją atitinkančias profesijas užimančių absolventų dalis — absolventai, kurie dirba 0-2 Lietuvos profesijų klasifikatoriuje grupėms priskiriamose profesijose.

Dėl 2017 metais pasikeitusios studijų krypčių grupių klasifikacijos šiose analizėse naudojami tokie naujų ir senų studijų krypčių grupių junginiai:

6 lentelė. Naudojama klasifikacija

Studijų krypčių grupės (nuo 2017-01-01)	Studijų krypčių grupės (iki 2017-01-01)	Studijų kryptis (nuo 2017-01-01)	Studijų kryptis (iki 2017-01-01)
Socialiniai mokslai	Komunikacija	Informacijos paslaugos	Informacijos paslaugos
Socialiniai mokslai	Komunikacija	Komunikacija	Komunikacija
Socialiniai mokslai	Komunikacija	Komunikacija	Viešieji ryšiai
Socialiniai mokslai	Komunikacija	Leidyba	Leidyba
Socialiniai mokslai	Komunikacija	Žurnalistika	Žurnalistika
Socialiniai mokslai	Socialinės studijos	Antropologija	Antropologija
Socialiniai mokslai	Socialinės studijos	Aplinkotyra	Teritorijų planavimas
Socialiniai mokslai	Socialinės studijos	Ekonomika	Ekonomika
Socialiniai mokslai	Socialinės studijos	Politikos mokslai	Politikos mokslai
Socialiniai mokslai	Socialinės studijos	Psichologija	Psichologija
Socialiniai mokslai	Socialinės studijos	Socialinis darbas	Socialinis darbas
Socialiniai mokslai	Socialinės studijos	Sociologija	Socialinė politika
Socialiniai mokslai	Socialinės studijos	Sociologija	Sociologija
Socialiniai mokslai	Socialinės studijos	Visuomenės saugumas	Visuomenės saugumas
Socialiniai mokslai	Socialinės studijos	Visuomeninė geografija	Visuomeninė geografija
Ugdymo mokslai	Socialinės studijos	Pedagogika	Ekonomika
Ugdymo mokslai	Socialinės studijos	Pedagogika	Sociologija

Kuriame pamatus pagrįstiems ir
įžvalgiems viešosios politikos sprendimams